# Облікова картка дисертації

## I. Загальні відомості

**Державний обліковий номер:** 0825U002757

**Особливі позначки:** відкрита

**Дата реєстрації:** 07-07-2025

**Статус:** Наказ про видачу диплома

**Реквізити наказу МОН / наказу закладу:** Наказ №1593 СТ від 15 вересня 2025 року

## II. Відомості про здобувача

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Мирошниченко Альона Юріївна
2. Alona Myroshnychenko

**Кваліфікація:**

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0009-0005-2081-2588

**Вид дисертації:** доктор філософії

**Аспірантура/Докторантура:** так

**Шифр наукової спеціальності:** 054

**Назва наукової спеціальності:** Соціологія

**Галузь / галузі знань:** соціальні та поведінкові науки

**Освітньо-наукова програма зі спеціальності:** Соціологія

**Дата захисту:** 26-08-2025

**Спеціальність за освітою:** Публічне управління та адміністрування

**Місце роботи здобувача:**

**Код за ЄДРПОУ:**

**Місцезнаходження:**

**Форма власності:**

**Сфера управління:**

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

## III. Відомості про організацію, де відбувся захист

**Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради):** PhD 10203

**Повне найменування юридичної особи:** Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

**Код за ЄДРПОУ:** 02071180

**Місцезнаходження:** вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

**Повне найменування юридичної особи:** Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

**Код за ЄДРПОУ:** 02071180

**Місцезнаходження:** вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## V. Відомості про дисертацію

**Мова дисертації:** Українська

**Коди тематичних рубрик:** 04, 04.21.71, 04.51, 04.51.21, 04.61

**Тема дисертації:**

1. Кризові екологічні комунікації в умовах російсько-української війни

2. Crisis Environmental Communications in the Context of the Russian-Ukrainian War

**Реферат/анотація:**

1. Дисертаційна робота присвячена аналізу кризових екологічних комунікацій в умовах російсько-української війни. Вона спрямована на вивчення їхніх особливостей, оцінку ефективності, виявлення ключових проблем і формування рекомендацій щодо покращення взаємодії між державними структурами, громадянським суспільством та міжнародними партнерами для зменшення екологічних втрат, спричинених війною. Об’єкт дослідження – соціальний процес реагування суспільства на екологічні кризи та загрози в умовах воєнного часу. Предмет дослідження – соціальні механізми, інституційні ролі та комунікативні практики кризових екологічних комунікацій як інструменту взаємодії між суб’єктами управління, експертним середовищем та населенням у процесі попередження, мінімізації та подолання екологічних криз та загроз. Мета дослідження – виявлення та аналіз кризових екологічних комунікацій та механізмів їх ефективності в умовах воєнного часу. Наукова новизна отриманих результатів. уперше: п введено в соціологічний дискурс термін «кризові

екологічні комунікації». Кризові екологічні комунікації визначаються як процес обміну інформацією, спрямований на оперативне реагування щодо екологічних криз та загроз, ефективну координацію дій між соціальними групами задля попередження, мінімізації шкоди та подолання кризової екологічної ситуації;  розроблено модель кризових екологічних комунікацій в умовах воєнного конфлікту, яка враховує специфічні виклики, пов'язані з руйнуванням довкілля, забрудненням територій та необхідністю швидкого реагування на екологічні катастрофи. Модель включає такі ключові елементи як оперативне та достовірне інформування, координацію дій між різними суб'єктами комунікації, зокрема, з представниками структур Міністерства оборони України, залучення громадськості, зокрема, екологічних організацій і в т.ч. міжнародних організацій, активну взаємодію з місцевим населенням тощо;  виявлено особливу роль організацій громадянського суспільства, яка полягає у попередженні, мінімізації та ліквідації екологічних криз та загроз, які мають серйозний експертний, інформаційний та комунікаційний вплив на рівні з державними інституціями; удосконалено та уточнено:  визначено роль євроінтеграційних процесів у питанні здійснення ефективних кризових екологічних комунікацій для вирішення екологічних криз та загроз в умовах воєнного часу, яка охоплює: законодавчі зміни – адаптація українського законодавства до стандартів ЄС, зокрема, у сфері охорони довкілля, а також можливість інтеграції українського досвіду до міжнародних законодавчих актів у сфері захисту довкілля під час воєнних конфліктів; фінансова підтримка – участь у програмах ЄС, що сприяє відновленню екосистем; громадська участь – активізація співпраці між органами влади, органами місцевого самоврядування та громадськістю щодо реформування екологічної політики, спільна робота над документуванням наслідків;  розроблено критерії ефективності кризових екологічних комунікацій. В умовах воєнного конфлікту важливі такі критерії: оперативність реагування; достовірність та протидія дезінформації; доступність для всіх груп населення; надійність та безперебійність каналів зв'язку; чіткість і практичність рекомендацій; наявність зворотного зв'язку; міжсекторальна координація; емоційна стриманість (грамотність) та запобігання паніці, документування екологічних злочинів; гуманітарна орієнтація; юридична підтримка й адвокація на міжнародному рівні; убудованість у довгострокову стратегію відновлення. дістали подальший розвиток:  проблематика соціології війни у контексті екологічних криз доповнено кризовими екологічними комунікаціями щодо ризиків, пов'язаних з соціальною вразливістю населення, яке стикається не лише з фізичними руйнуваннями, а й з екологічною небезпекою. Таким чином, комунікації в умовах воєнного часу впливають на психологічний стан людей, спричиняють зміну міграційних потоків, ріст соціальної напруги, зазнають змін економічні та культурні моделі життя, змінюються механізми екологічного управління та державної комунікації;  парадигмальні рамки теорії «суспільства ризику» У. Бека в умовах воєнного часу може бути розширено щодо екологічної складової за рахунок кризових екологічних комунікацій, що зумовлюється підвищенням ризикогенності та виведення питання безпеки на новий міжнародний рівень.

2. The dissertation is devoted to the analysis of crisis environmental communications in the context of the Russian-Ukrainian war. It is aimed at studying their peculiarities, assessing their effectiveness, identifying key problems, and formulating recommendations for improving the interaction between government agencies, civil society, and international partners to reduce environmental losses caused by the war. The object of the study is the social process of society's response to environmental crises and threats in wartime. The subject of the study covers social mechanisms, institutional roles, and communication practices of environmental crisis communications as a tool for interaction among governance entities, the expert community and the population in the process of preventing, minimizing and overcoming environmental crises and threats. The purpose of the study is to identify and analyze crisis environmental communications and mechanisms of their effectiveness in wartime. Scientific novelty of the results. For the first time: - The term "crisis environmental communications" is introduced into sociological discourse. Crisis environmental communications are defined as a process of information exchange aimed at prompt response to environmental crises and threats, effective coordination of actions between social groups to prevent, minimize damage and overcome the environmental crisis; - a model of crisis environmental communications in the context of military conflict, taking into account the specific challenges associated with environmental destruction, pollution of territories, and the need for rapid response to

environmental disasters. The model includes such key elements as prompt and reliable information, coordination of actions between different communication actors, in particular, with representatives of the Ministry of Defense of Ukraine, involvement of the public, including environmental and international organizations, active interaction with the local population, etc.; - the special role of civil society organizations has been identified, which consists in preventing, minimizing, and eliminating environmental crises and threats that have a serious expert, informational, and communicational impact, on a par with state institution; specified and clarified: - the role of European integration processes in the implementation of effective crisis environmental communications to address ecological crises and threats in wartime, which includes: legislative changes - adaptation of Ukrainian legislation to EU standards, in particular in the field of environmental protection, as well as the possibility of integrating Ukrainian experience into international legislation on environmental protection during military conflicts; financial support - participation in EU programs that promote ecosystem restoration; public participation - activation of cooperation; - criteria for the effectiveness of environmental crisis communications have been developed: in the context of military conflict, the following criteria are important: promptness of response; reliability and counteraction to disinformation; accessibility to all population groups; reliability and uninterrupted communication channels; clarity and practicality of recommendations; availability of feedback; intersectoral coordination; emotional literacy and prevention of panic, documentation of environmental crimes; humanitarian orientation; legal support and advocacy at the international level; integration into long-term renovation programs. have been further developed: - The issues of the sociology of war in the context of environmental crises are complemented by crisis environmental communications about the risks associated with the social vulnerability of the population, which faces not only physical destruction but also environmental hazards. Thus, communications in wartime affect the psychological state of people, cause changes in migration flows, increase social tension, change economic and cultural models of life, change the mechanisms of environmental governance and state communication; - the paradigmatic framework of U. Beck's "risk society" theory in wartime can be augmented by crisis environmental communications on the environmental component, which is due to increased riskiness and brings the issue of security to a new international level.

### Державний реєстраційний номер ДіР:

### Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Інформаційні та комунікаційні технології

### Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

### Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

### Публікації:


- 1. Мирошниченко, А. (2025). Кризові екологічні комунікації в умовах російсько-української війни. Науково-теоретичний альманах Грані, 28(2), 195-203. https://doi.org/10.15421/172559
- 2. Мирошниченко, А., Горошко, О. (2024). Кризові екологічні комунікації у період воєнного часу (на прикладі Запорізької АЕС). Науково-теоретичний альманах Грані, 27(6), 60-70. https://doi.org/10.15421/1724113
- 3. Мирошниченко, А. (2024). Кризові екологічні комунікації в умовах збройного конфлікту як предмет соціологічного аналізу. Соціальні комунікації: теорія і практика / Social Communications: Theory and Practice, 16(1), 96–110. https://doi.org/10.51423/2524-0471-2024-16-1-10
- 4. Мирошниченко, А. (2023). Кризові екологічні комунікації у період воєнного часу (на прикладі Каховської ГЕС). Науково-теоретичний альманах Грані, 26(5), 132-142. https://doi.org/10.15421/1723113
- 5. Мирошниченко А. Ю. Роль організацій громадянського суспільства в умовах російсько-української війни [Електронний ресурс]: Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес: матеріали всеукр.наук.-теорет. конф. студ. та аспірантів, присвяченої 140-річчю Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут», 18-19 квітня 2025 року / гол. ред. А. В. Кіпенський ; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. – Харків, 2025. – С. 322-324

- 6. Мирошниченко А. Ю. Вплив ЗМІ, соціальних мереж та соціальних медіа в умовах російсько-української війни. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції «Міждисциплінарний дискурс у дослідженні феномену соціального». 27 березня м. Київ, Україна. – Київ: КНЕУ, 2025
- 7. Мирошниченко А. Ю. Вплив російсько-української війни на пожежі в екосистемах: соціологічний вимір. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасного українського суспільства у соціологічному вимірі». Присвячена 60-річчю кафедри соціології і публічного управління. 13 грудня 2024 р. м. Харків, Україна. – Харків: НТУ «ХПІ», 2024.– С. 81-85
- 8. Мирошниченко А. Ю. Кризові екологічні комунікації на прикладі Харківщини / А. Ю. Мирошниченко; наук. керівник О. І. Горошко // Молодіжний соціологічний форум НТУ «ХПІ»: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. студентів і аспірантів, 17 травня 2024 р. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Харків: НТУ «ХПІ», 2024. – С. 54-58
- 9. Мирошниченко А. Ю. Кризові екологічні комунікації у період російсько-українського вторгнення на прикладі Каховської ГЕС. Матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасного українського суспільства у соціологічному вимірі» 15 грудня 2023 р. м. Харків, Україна. – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. С. 168-173
- 10. Мирошниченко А. Ю. Російсько-українська війна у соціологічному вимірі. Матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції «Конфлікти, війни та соціальні трансформації епохи модерну: теорія, історія, сьогодення». Університетська книга. 12-13 червня м. Київ, 2023. С. 67-68
- 11. Мирошниченко А. Ю. Кризові комунікації в контексті російсько-української війни. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції студентів і аспірантів «Молодіжний соціологічний форум НТУ «ХПІ». 18 травня 2023 р. м. Харків, Україна. – Харків: НТУ «ХПІ», 2023. – С. 25-29
- 12. Мирошніченко А. Ю. Вплив соціальних мереж на російсько-українську війну [Електронний ресурс]: Україна і світ: гуманітарно-технічна еліта та соціальний прогрес: матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. студ. і аспірантів, 19-20 квітня 2023 р. / гол. ред. А. В. Кіпенський; Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». – Електрон. текст. дані. – Харків, 2023. – С. 292-294
- 13. Мирошниченко А. Ю. Екологічна ситуація в Україні в контексті російсько-української війни: соціологічний вимір. Матеріали IX Міжнародної науково-практичної конференції «Розвиток сучасного українського суспільства у соціологічному вимірі» 25 листопада 2022 р. м. Харків. – Харків: НТУ «ХПІ», 2022. – С. 60-62
- 14. Мирошниченко А. Ю. Тенденції розвитку громадянського суспільства Харківщини в умовах російського вторгнення в Україну. Інформаційні технології: наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я: тези доповідей XXX міжнародної науково-практичної конференції MicroCAD-2022, 19-21 жовтня 2022 р. / за ред. проф. Сокола Є.І. – Харків: НТУ «ХПІ». – 1113 с. С. 736

**Наукова (науково-технічна) продукція:**

**Соціально-економічна спрямованість:**

**Охоронні документи на ОПІВ:**

**Впровадження результатів дисертації:** Впроваджено

**Зв'язок з науковими темами:**

## VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

### Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Горошко Олена Ігорівна

2. Olena Goroshko

**Кваліфікація:** д. соц. н., професор, 22.00.04

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-8592-1022

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

**Код за ЄДРПОУ:** 02071180

**Місцезнаходження:** вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

### Офіційні опоненти

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Калашнікова Людмила Володимирівна
2. Ludmila V. Kalashnikova

**Кваліфікація:** д. соц. н., професор, 22.00.04

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9573-5955

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Криворізький державний педагогічний університет

**Код за ЄДРПОУ:** 40787802

**Місцезнаходження:** проспект Гагаріна, буд. 54, Кривий Ріг, Криворізький р-н., 50086, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Стегній Олександр Григорович
2. Oleksandr Stegniy

**Кваліфікація:** д. соц. н., пров.н.с., 22.00.04

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-7829-127X

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Інститут соціології Національної академії наук України

**Код за ЄДРПОУ:** 02030293

**Місцезнаходження:** вул. Шовковична, буд. 12, Київ, 01021, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Національна академія наук України

**Ідентифікатор ROR:**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Шевченко Олена Володимирівна

2. Olena Shevchenko

**Кваліфікація:** к. політ. н., доц., 23.00.03

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3119-9193

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Київський національний університет імені Тараса Шевченка

**Код за ЄДРПОУ:** 02070944

**Місцезнаходження:** вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

**Форма власності:**

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:** Не застосовується

**Рецензенти**

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Грибко Ольга Владиславівна

2. Olha Hrybko

**Кваліфікація:** к. держ.упр., 25.00.02

**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-3227-608X

**Додаткова інформація:**

**Повне найменування юридичної особи:** Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут"

**Код за ЄДРПОУ:** 02071180

**Місцезнаходження:** вул. Кирпичова, буд. 2, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна

**Форма власності:** Державна

**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України

**Ідентифікатор ROR:**

## VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради** Круглов Віталій Вікторович

| | |
|---|---|
| **Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні** | Круглов Віталій Вікторович |
| **Відповідальний за підготовку облікових документів** | Мирошниченко Альона Юріївна |
| **Реєстратор** | УкрІНТЕІ |
| **Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності** | Юрченко Тетяна Анатоліївна |